

סימן יח

טיבול פרוסת המוציא במלח

ת ו כ ן ה ס י מ ן

מחדש דפת מלוח חשיב כמלח על השלחן / מוכיח דפת שבגמ' היה
בלא מלח / מחדש דאין צריך מעשה טבילה במלח

להבין פשט הענין הנזכר בכתבי האריו"ל דצריך לזוהר מאד במלח ע"ג
השלחן בשעת אכילה.

אין הענין שיביא מלח דוקא ויטבלו בו את הפת, אלא עיקר הכונה שיהיה
טעם מלח בפת ואז יכוון הכונה בענין מלח בגימטריא ע"ח כו'.

אוצר החכמה

ת ו כ ן ה ב י א ו ר י ם

דין פת מלוח לפי הטעמים האחרים שכתבו הפוסקים במלח / דעת
רבנו בשו"ע שלו בפת מלוח לטעם הפוסקים והמקובלים

וכו'.

להבין וכו'

(ולכאורה לפי דברי רבנו הכא י"ל
דהרמ"א קאי רק על פת נקיה או מתובל
בתבלין או שנתכוין לאכול חריבה, אבל
על פת מלוח אין צריך להביא מלח אף
לרמ"א. וכן יש לפרש במ"ש רבנו בשו"ע
שלו שם ס"ח.

ממאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים עמ'
ת"ק.

בכתבי האריו"ל

פרי עץ חיים שער השבת פי"ז. נגיד
ומצוה בשם הכונות. אור צדיקים למהר"מ
פאפירש סכ"ג אות יז ועוד. והובא גם
במ"א סי' קס"ז ס"ק ט"ו ובבאה"ט סק"ח
עיי"ש.

אבל אינו כן דבסוף דבריו ציין הרמ"א
לסס"י ק"ע, וכתב המ"א בס"ק ט"ו
פירוש, דאע"ג שנתבאר שם דאין אנו
נוהגין באכילת מלח משום דיש בפת מלח,
מ"מ לגבי מלח של פרוסת המוציא לא סגי
בזה, ומצוה להניחו על השלחן אף בלא
לאכלו. הרי ס"ל להדיא דלא כרבנו הכא.
וכ"ד המחצהש"ק והפמ"ג שם).

וי"ל דרבנו הכא ס"ל כלבוש שכתב
וז"ל לא יבצע עד שיביאו לפניו מלח או
לפתן, להטעים הלחם. והטעם משום
שהשלחן נקרא מזבח וכתוב ביה במזבח על
כל קרבנך תקריב מלח, והתם הוי טעמא

אין הענין וכו'

הנה מדינא דגמרא פשוט דבפת מלוח
אין צריך להביא מלח, וכפי שכתב בשו"ע
שם ס"ה, לא יבצע עד שיביאו מלח וכו',
ואם היא פת נקיה, או שהוא מתובל
בתבלין או במלח כעין שלנו, או שנתכוין
לאכול פת חריבה אינו צריך להמתין.
אמנם הרמ"א הוסיף, ומ"מ מצוה להביא
על כל שלחן מלח כי השולחן דומה למזבח

דהא מ"ש בגמ' [ברכות מ' ע"א] **הביאו** (מליח) [מלח] כו' וכן מ"ש המקובלים להביא מלח כו', היינו בפת שלהם שהיה בלא מלח כדמוכח בהדיא בכבר דעירוב כו' וגם בכמה דוכתי מוכח הכי, ולכך נאמר [שם] לית דין צריך בנשש, לפי שהפת נקי וטוב היה אומר לית דין צריך להמתיק טעמו כו', אבל פת אחר צ"ל מלח שלא היו מערבים כלל בפת כ"א שאור בלבד.

ביאורים

הביאו מלח .. להביא מלח משמע דיש ענין בהבאה דוקא ועל זה קאמר רבנו דהוא דווקא בפת שלהם וכו'.

בכבר דעירוב
עיין מש"כ בגמ' פ"ב דביצה (ט"ז ע"א)
פת לא מלפתא.

וגם בכמה דוכתי
עיי"ש בגמ' ואמר רבא וכו' אחר כל
אכילתך אכול מלח. וכתב הרמ"א בס"ס
ק"ע ודוקא שלא היה מלח בפת שאכל.
ע"כ. משמע דבימיהם לא היה מלח בפת.

ולכך נאמר וכו'
ז"ל הגמ', רבא בר שמואל איקלע לבי
ריש גלותא אפיקו ליה רפתא ובצע להדיא
וכו', אמר להו לית דין צריך בשש.
ופרש"י, כלומר פת נקיה היא זו. ע"כ.
מוכח מהכא דפת שלהם היתה בלא מלח
משום דפת נקיה וטובה היתה אצלם ענין
של חידוש וסתם פת שלהם היתה תפלה
בלא מלח.

אבל אין להוכיח משם את עיקר
חידושו של רבנו דבפת מליח אין צריך
להביא מלח דהלא הגמ' ודאי סבירא ליה
דלא בעינן דוקא מלח אלא צריך שהפת
תהיה טעימה, משא"כ האריז"ל כתב
בדוקא מלח.

כדי להטעים הבשר שלא יהא תפל בלי
טעם, לכך אנו מטעימין גם כן פרוסת
הבציעה לברכה. ואע"ג דהמזבח היה
דוקא מלח אנו נוטלין שאר מיני לפתן גם
כן, משום דגבי מזבח היו הקרבנות בשר
ואין דבר שמטעים הבשר יותר מן המלח,
אבל פרוסת הבציעה היא לחם, וכל שאר
מיני לפתן מטעימים אותו כמו המלח
לבשר. ולפיכך אם הפת נקיה ומוטעם או
מתובל בתבלין או מלוח כעין שלנו ואין
צריכין להטעימו יותר בזו הסעודה אינו
צריך להמתין למלח. עכ"ל. ועיי"ש
באליהו זוטא סק"ז שכתב משמע קצת
דבפת שלנו אין מצוה כלל ומהרמ"א
משמע דאכולה קאי דיש מצוה וכו'.

והיינו דהלבוש פירש דגם החיוב מלח
שבגמרא הוא מטעם הג"ל שבמדרש
שהביא הרמ"א דשולחן דומה למזבח וכו'.
ולפ"ז באופן שאמרו בגמרא שא"צ מלח,
דהיינו בפת נקיה, שוב א"צ זה אף לטעם
המדרש, (ודלא כהרמ"א).

וכאן בא רבינו להוכיח דגם לפי דברי
המקובלים שהצריכו מלח משום טעם
מיוחד, א"צ שיביא מלח להדיא, וסגי
במלח שמתובל בפת. וכדלהלן.

בגימטריא ע"ח כו'
בפע"ח שם איתא בענין כוונת הלחם
וכו' ועתה כשירדין ביסוד נעשה מלח וכו'
והם גם כן ג' הויות כמנין מלח וכו'.
עיי"ש.

אבל עכשיו שמערבין מלח בפת שלנו במדינתנו אלו הוה כאלו המלח מונח על השלחן ממש, ויוצא י"ח הכוונה הנזכרת בסה"ק בפת מלוח כמו במלח ממש, כי הטבילה לאו דוקא ודו"ק. ודוגמא מצינו בגמ' דלעיל במה שלא הצריך מלח כלל משום דלית דין צריך כו' ודו"ק.

אוצר החכמה

1234567

ביאורים

אלא שצ"ע ממש"כ בבאר היטב בשם המקובלים (ראה אור צדיקים שם) וכן הוא בשו"ע רבנו שם, דצריך לטבול ג' פעמים. ואפשר דהכוונה דבמקום שיש צורך במלח אז יטבול ג"פ.

ודוגמא מצינו וכו' דאף שכתוב בגמ' הלשון שיביאו מלח, אפי"ה אמרו בגמ' דבפת נקיה שאין צריך מלח, אין צריך להביא, וכמו כן י"ל בדעת המקובלים. ומ"מ אין זו ראייה גמורה שהרי להמקובלים י"ל דצריך מלח דווקא, מ"מ דוגמא לדבר איכא.

כי הטבילה לאו דוקא עיין במ"א הנ"ל דמשמע מדבריו דלדעת המקובלים צריך לטבול במלח אף פת מלוחה, וכן נראה בפשטות מלשון רבנו בשו"ע שלו דלאחר שמעתיק דברי השו"ע דבפת מלוח אין צריך לטבול במלח, הביא לדברי הרמ"א דמ"מ צריך להביא מלח על השולחן אף שלא יאכלו ממנו, ועל זה מוסיף דעל פי הקבלה צריך לטבול, משמע מפורש דאפילו פת מלוחה צריך לטבול, אבל כאן חידש רבנו דאף למקובלים אין צריך טיבול ממש כי הענין הוא שיהיה מלח אבל אין צריך מעשה טיבול.